Sbírka soudních rozhodnutí

ROZSUDEK SOUDNÍHO DVORA (sedmého senátu)

23. ledna 2025 *

„Řízení o předběžné otázce – Ochrana spotřebitelů – Smlouvy o spotřebitelském úvěru – Směrnice 2008/48/ES – Požadavky na informace, které mají být uvedeny v takové úvěrové smlouvě – Informační povinnost – Doba trvání smlouvy – Roční procentní sazba nákladů (RPSN) – Předpoklady použité pro výpočet RPSN“

Ve věci C-677/23,

jejímž předmětem je žádost o rozhodnutí o předběžné otázce podaná na základě článku 267 SFEU rozhodnutím Krajského soudu v Prešově (Krajský súd v Prešove, Slovensko) ze dne 12. října 2023, došlým Soudnímu dvoru dne 14. listopadu 2023, v řízení

A. B.,

F. B.

proti

Slovenská sporiteľňa, a.s.,

SOUDNÍ DVŮR (sedmý senát),

ve složení: F. Biltgen, předseda prvního senátu vykonávající funkci předsedy sedmého senátu, M. L. Arastey Sahún (zpravodajka), předsedkyně pátého senátu, a J. Passer, soudce,

generální advokát: A. M. Collins,

za soudní kancelář: A. Calot Escobar, vedoucí,

s přihlédnutím k písemné části řízení,

s ohledem na vyjádření, která předložili:

– za A. B a F. B.: I. Šafranko, advokát,

– za Slovenskou sporiteľňu, a.s., M. Dubovský, advokát,

– za slovenskou vládu: E. V. Larišová, jako zmocněnkyně,

* Jednací jazyk: slovenština.

– za Evropskou komisi: P. Ondrůšek a A. Tokár, jako zmocněnci,

s přihlédnutím k rozhodnutí, přijatému po vyslechnutí generálního advokáta, rozhodnout věc bez stanoviska,

vydává tento

Rozsudek

1 Žádost o rozhodnutí o předběžné otázce se týká výkladu směrnice Evropského parlamentu a Rady 2005/29/ES ze dne 11. května 2005 o nekalých obchodních praktikách vůči spotřebitelům na vnitřním trhu a o změně směrnice Rady 84/450/EHS, směrnic Evropského parlamentu a Rady 97/7/ES, 98/27/ES a 2002/65/ES a nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 2006/2004 („směrnice o nekalých obchodních praktikách“) (Úř. věst. 2005, L 149, s. 22), jakož i směrnice Evropského parlamentu a Rady 2008/48/ES ze dne 23. dubna 2008 o smlouvách o spotřebitelském úvěru a o zrušení směrnice Rady 87/102/EHS (Úř. věst. 2008, L 133, s. 66, a opravy Úř. věst. 2009, L 207, s. 14, Úř. věst. 2010, L 199, s. 40 a Úř. věst. 2011, L 234, s. 46), ve znění směrnice Komise 2011/90/EU ze dne 14. listopadu 2011, (Úř. věst. 2011, L 296, s. 35) (dále jen „směrnice 2008/48“).

2 Tato žádost byla předložena v rámci sporu mezi dvěma spotřebiteli, A. B. a F. B., a bankou Slovenská sporiteľňa, a.s., který se týká návrhu na prohlášení neplatnosti některých ujednání úvěrové smlouvy (dále jen „smlouva dotčená v původním řízení“) a na určení, že dotčený úvěr je bezúročný a bez poplatků.

Právní rámec

Unijní právo

Směrnice 2005/29

3 Článek 3 směrnice 2005/29, nadepsaný „Oblast působnosti“, v odstavci 1 stanoví:

„Tato směrnice se vztahuje na nekalé obchodní praktiky vůči spotřebitelům, jak je stanoveno v článku 5, před obchodní transakcí týkající se produktu, v jejím průběhu a po ní.“

Směrnice 2008/48

4 Bod 31 odůvodnění směrnice 2008/48 uvádí:

„Aby se spotřebitel mohl seznámit se svými právy a povinnostmi podle úvěrové smlouvy, měla by tato smlouva jasně a výstižně uvádět veškeré nezbytné informace.“

5 Článek 5 této směrnice, nadepsaný „Předsmluvní informace“, v odstavci 1 stanoví:

„S dostatečným předstihem před tím, než je spotřebitel vázán úvěrovou smlouvou nebo nabídkou, poskytne věřitel a případně zprostředkovatel úvěru spotřebiteli na základě věřitelem nabízených úvěrových podmínek a případně spotřebitelem vyjádřených preferencí a poskytnutých údajů informace potřebné ke srovnání různých nabídek, aby mohl spotřebitel učinit informované rozhodnutí, zda úvěrovou smlouvu uzavře. […]

Dotyčné informace zahrnují

[…]

g) roční procentní sazbu nákladů [RPSN] a celkovou částku splatnou spotřebitelem, ilustrovanou reprezentativním příkladem s uvedením veškerých předpokladů použitých pro výpočet této sazby; pokud spotřebitel informoval věřitele o jednom nebo více aspektech jím preferovaného úvěru, jako například o době trvání úvěrové smlouvy a celkové částce úvěru, musí věřitel tyto aspekty zohlednit; stanoví-li úvěrová smlouva různé způsoby čerpání s různými poplatky nebo výpůjčními úrokovými sazbami a použije-li věřitel předpoklad uvedený v části II písm. b) přílohy I, uvede, že jiné mechanismy čerpání uplatňované na tento typ úvěrové smlouvy mohou vést k vyšším ročním procentním sazbám nákladů;

[…]“

6 Článek 6 uvedené směrnice, nadepsaný „Požadavky na předsmluvní informace týkající se některých úvěrových smluv ve formě možnosti přečerpání a některých konkrétních úvěrových smluv“, stanoví:

„1. S dostatečným předstihem před tím, než se spotřebitel stane vázán úvěrovou smlouvou nebo nabídkou týkající se úvěrové smlouvy uvedené v čl. 2 odst. 3, 5 nebo 6, poskytne věřitel a případně zprostředkovatel úvěru spotřebiteli na základě věřitelem nabízených úvěrových podmínek a případně spotřebitelem vyjádřených preferencí a poskytnutých údajů informace potřebné ke srovnání různých nabídek, aby mohl spotřebitel učinit informované rozhodnutí, zda úvěrovou smlouvu uzavře.

Tyto informace zahrnují

[…]

f) [RPSN], ilustrovanou reprezentativními příklady s uvedením veškerých předpokladů použitých pro výpočet této sazby;

[…]“

7 Článek 10 této směrnice, nadepsaný „Informace, které mají být uvedeny v úvěrových smlouvách“, stanoví:

„1. Úvěrové smlouvy se vypracovávají na papíře nebo na jiném trvalém nosiči.

Každá smluvní strana obdrží jedno vyhotovení úvěrové smlouvy. Tímto článkem nejsou dotčena žádná vnitrostátní pravidla ohledně platnosti uzavírání úvěrových smluv, jež jsou v souladu s právem Společenství.

2. Úvěrová smlouva jasně a výstižně uvádí

[…]

c) dobu trvání úvěrové smlouvy;

[…]

g) [RPSN] a celkovou částku splatnou spotřebitelem, vypočtené v okamžiku uzavření úvěrové smlouvy; uvedeny musí být veškeré předpoklady použité pro výpočet této sazby;

h) výši, počet a četnost plateb, jež má spotřebitel provést, a případně způsob přiřazování plateb k jednotlivým dlužným částkám s různými výpůjčními úrokovými sazbami pro účely splácení;

[…]“

8 Článek 14 směrnice 2008/48, nadepsaný „Právo na odstoupení od smlouvy“, v odstavci 1 stanoví:

„Spotřebitel má k dispozici lhůtu čtrnácti kalendářních dnů na odstoupení od úvěrové smlouvy bez uvedení důvodu.

Lhůta pro odstoupení od smlouvy začíná běžet

a) buď dnem uzavření úvěrové smlouvy, nebo

b) dnem, kdy spotřebitel obdrží smluvní podmínky a informace v souladu s článkem 10, pokud tento den nastane později než den uvedený v písmenu a) tohoto pododstavce.“

9 Článek 19 této směrnice, nadepsaný „Výpočet [RPSN]“, stanoví:

„[…]

3. Výpočet [RPSN] je založen na předpokladu, že úvěrová smlouva zůstane platná po dohodnutou dobu a že věřitel a spotřebitel splní závazky podle podmínek a ve lhůtách stanovených v úvěrové smlouvě.

4. V případě úvěrových smluv obsahujících doložky umožňující odchylky od výpůjční úrokové sazby a případné poplatky, které jsou zahrnuty do [RPSN], avšak nelze je číselně vyjádřit v době výpočtu, se [RPSN] počítá s využitím předpokladu, že výpůjční úroková sazba a další poplatky zůstanou pevné ve vztahu k původní úrovni a budou se uplatňovat až do konce platnosti úvěrové smlouvy.

5. V případě potřeby mohou být při výpočtu [RPSN] použity dodatečné předpoklady uvedené v příloze I.

Pokud předpoklady uvedené v tomto článku a v části II přílohy I nestačí k jednotnému výpočtu [RPSN] nebo pokud přestanou odpovídat obchodní situaci na trhu, může [Evropská] [k]omise stanovit pro výpočet roční procentní sazby nákladů nezbytné dodatečné předpoklady nebo upravit stávající předpoklady. […]“

10 Článek 22 odst. 1 uvedené směrnice, nadepsaný „Harmonizace a kogentní povaha směrnice“, stanoví:

„Pokud tato směrnice obsahuje harmonizovaná ustanovení, nesmějí členské státy ve svém vnitrostátním právu zachovávat ani zavádět ustanovení odchylná od ustanovení této směrnice.“

11 Článek 23 uvedené směrnice, nadepsaný „Sankce“, stanoví:

„Členské státy stanoví pravidla pro sankce za porušení vnitrostátních předpisů přijatých na základě této směrnice a přijmou veškerá nezbytná opatření k zajištění jejich uplatňování. Stanovené sankce musí být účinné, přiměřené a odrazující.“

12 Příloha I směrnice 2008/48 uvádí v části II písm. a) až j) dodatečné předpoklady nezbytné pro výpočet RPSN.

Slovenská právní úprava

13 Účelem zákona č. 129/2010 o spotřebitelských úvěrech a o jiných úvěrech a půjčkách pro spotřebitele a o změně a doplnění některých zákonů (zákon č. 129/2010 Z.z. o spotrebiteľských úveroch a o iných úveroch a pôžičkách pre spotrebiteľov a o zmene a doplnení niektorých zákonov) ze dne 9. března 2010, ve znění použitelném na spor v původním řízení (dále jen „zákon č. 129/2010“), je provedení směrnice 2008/48 do slovenského práva.

14 Ustanovení § 9 zákona č. 129/2010 stanoví:

„1. Smlouva o spotřebitelském úvěru musí mít písemnou formu. Každá smluvní strana obdrží nejméně jedno její vyhotovení v listinné podobě nebo na jiném trvalém nosiči, který je spotřebiteli dostupný.

2. Smlouva o spotřebitelském úvěru musí kromě obecných náležitostí podle Občanského zákoníku (Občiansky zákonník) […] obsahovat tyto náležitosti:

[…]

f) dobu trvání smlouvy o spotřebitelském úvěru a datum poslední splátky spotřebitelského úvěru;

g) celkovou výši a konkrétní měnu spotřebitelského úvěru a podmínky jeho použití;

[…]

i) úrokovou sazbu spotřebitelského úvěru, podmínky použitelné na tuto sazbu, index nebo referenční úrokovou sazbu, na kterou je navázána úroková sazba spotřebitelského úvěru, a lhůty pro úpravu úrokové sazby spotřebitelského úvěru, podmínky a způsoby provádění této úpravy; použijí-li se v závislosti na okolnostech různé úrokové sazby spotřebitelského úvěru, vztahují se tyto informace na všechny použitelné úrokové sazby spotřebitelského úvěru;

j) [RPSN] a celkovou částku splatnou spotřebitelem, vypočtené na základě údajů platných v okamžiku uzavření smlouvy o spotřebitelském úvěru; musí být uvedeny veškeré předpoklady použité pro výpočet této sazby;

k) výši, počet a data splátek jistiny, úroků a jiných poplatků, případně způsob přiřazování plateb k jednotlivým dlužným částkám s různými úrokovými sazbami spotřebitelského úvěru pro účely splácení;

[…]

m) přehled lhůt a podmínek pro splácení úroků a souvisejících opakujících se či jednorázových poplatků, jsou-li zaplaceny poplatky a úroky bez umoření jistiny;

n) popřípadě poplatky za vedení jednoho nebo více účtů zaznamenávajících platební operace a čerpání, pokud je otevření účtu povinné, poplatky za používání platebních prostředků pro platební operace i čerpání a veškeré ostatní poplatky vyplývající z úvěrové smlouvy a podmínky, za nichž lze tyto poplatky změnit;

[…]

r) výši poplatků, které má spotřebitel zaplatit za úkony notáře, jsou-li věřiteli známy.

[…]“

15 Ustanovení § 11 odst. 1 zákona č. 129/2010 stanoví:

„Poskytnutý spotřebitelský úvěr se považuje za bezúročný a bez poplatků, pokud

[…]

b) smlouva o spotřebitelském úvěru neobsahuje náležitosti podle § 9 odst. 2 písm. a) až k), r) a y).“

16 Článek 122 občanského zákoníku stanoví, že lhůty musí být vyjádřeny zejména v měsících a letech.

Spor v původním řízení a předběžné otázky

17 Dne 29. října 2014 uzavřeli A. B. a F. B. se společností Slovenská sporiteľňa smlouvu dotčenou v původním řízení a téhož dne jim byla jistina úvěru připsána na bankovní účet. Smlouva dotčená v původním řízení byla uzavřena na dobu určitou, přičemž žalobci v původním řízení se zavázali splatit dotyčný úvěr ve 108 měsíčních splátkách ve výši 54,20 eura. Každá měsíční splátka byla splatná dvacátého dne v měsíci. První splátka byla splatná dne 20. prosince 2014 a bylo dohodnuto, že poslední splátka bude uhrazena dne 20. listopadu 2023.

18 Smlouva dotčená v původním řízení stanovila RPSN ve výši 17,93 % a celkovou částku, která měla být vrácena, na 5 858,98 eura. Část této smlouvy, nadepsaná „Předpoklady použité pro výpočet RPSN“, zněla následovně: „Úvěr byl vyplacen ihned v plné výši, dlužník splní své závazky podle podmínek a ve lhůtách uvedených v úvěrové smlouvě, úroková sazba je platná do ukončení úvěrového vztahu.“ Bod 12 části III uvedené smlouvy stanovil: „Smlouva se uzavírá na dobu určitou až do úplného vypořádání všech vztahů, které vznikly v souvislosti s úvěrem.“

19 Žalobci v původním řízení měli za to, že posledně uvedené ujednání je „nejasné“ a nahrazuje povinný údaj o době trvání úvěrové smlouvy. Kromě toho uvedli, že smlouva dotčená v původním řízení neobsahuje údaj o jejím trvání ani předpoklady použité pro výpočet RPSN.

20 Vzhledem k tomu, že žalobci v původním řízení měli za to, že smlouva dotčená v původním řízení zasahuje do jejich spotřebitelských práv, podali k Okresnímu soudu v Prešově (Okresný súd Prešov, Slovensko) návrh na prohlášení neplatnosti ujednání této smlouvy a určení, že úvěr je bezúročný a bez poplatků.

21 Pokud jde o odvolání podané žalobci v původním řízení proti rozsudku tohoto soudu, má Krajský soud v Prešově (Krajský súd v Prešove, Slovensko), který je předkládajícím soudem, za to, že datum první a poslední splátky úvěru nemusí nutně odpovídat skutečné době trvání smlouvy. Podle předkládajícího soudu je „velmi problematické“ stanovit přesný okamžik poskytnutí úvěru, dobu jeho trvání, jakož i datum skutečného úplného splnění všech závazků vyplývajících z úvěrové smlouvy.

22 Podle předkládajícího soudu však ustanovení směrnice 2008/48, a zejména její čl. 10 odst. 2, vyžadují, aby byla v této smlouvě uvedena doba trvání úvěrové smlouvy, přičemž pouhá možnost spotřebitele vypočítat tuto dobu s ohledem na splátky úvěru není v tomto ohledu dostatečná.

23 Dále vzhledem k tomu, že článek 122 občanského zákoníku stanoví, že lhůty musí být vyjádřeny zejména v měsících a letech, lze určení doby trvání smlouvy dotčené v původním řízení považovat za výslovné, a tudíž za splňující požadavek jasnosti a výstižnosti stanovený směrnicí 2008/48.

24 Pokud jde o směrnici Rady 93/13/EHS ze dne 5. dubna 1993 o zneužívajících ujednáních ve spotřebitelských smlouvách (Úř. věst. 1993, L 95, s. 29; Zvl. vyd. 15/02, s. 288, a opravy Úř. věst. 2016, L 303, s. 26 a Úř. věst. 2023, L 17, s. 100) a směrnici 2005/29, a bez ohledu na skutečnost, že předkládající soud nepoložil otázku týkající se výkladu těchto směrnic, má tento soud za to, že je nezbytné zohlednit směrnici 93/13 za účelem výkladu požadavku přesnosti smluvních ujednání v souladu se směrnicí 2008/48, a dále konstatuje, že otázka, zda jsou předpoklady použité pro výpočet RPSN podstatné, souvisí s posouzením, zda došlo ke klamavé obchodní praktice. V tomto ohledu vyvstává otázka, zda v projednávaném případě období po ukončení poskytování úvěrové služby, které by mohlo přesáhnout dobu trvání smlouvy dotčené v původním řízení, odpovídá období následujícímu po dotyčné obchodní transakci ve smyslu čl. 3 odst. 1 směrnice 2005/29.

25 Kromě toho si předkládající soud klade otázku, z jakého důvodu směrnice 2008/48 vyžaduje nejen uvedení RPSN v úvěrové smlouvě, avšak i uvedení všech předpokladů použitých pro výpočet této sazby v této smlouvě, jelikož všechny předpoklady nezbytné pro tento výpočet jsou povinnými náležitostmi uvedené smlouvy, které v ní musí být výslovně uvedeny.

26 Tento soud má za to, že požadavek stanovený touto směrnicí, aby byly v úvěrové smlouvě uvedeny předpoklady použité pro výpočet RPSN, je odůvodněn skutečností, že nelze mít za to, že průměrný spotřebitel je schopen sám určit všechny tyto předpoklady.

27 Za těchto podmínek se Krajský soud v Prešově (Krajský súd v Prešove) rozhodl přerušit řízení a položit Soudnímu dvoru následující předběžné otázky:

„1. Je třeba čl. 10 odst. 2 písm. c) [směrnice 2008/48] vykládat v tom smyslu, že

– výslovné určení doby trvání úvěrové smlouvy, zejména ve formě vymezení na základě data začátku platnosti a ukončení smlouvy (od... do...), případně prostřednictvím kalendářních období, jako jsou měsíce nebo roky (například na dobu jednoho roku), představuje jasné a výstižné smluvní ujednání týkající se doby jejího trvání, nebo

– k tomu, aby se jednalo o jasné a výstižné smluvní ujednání týkající se doby trvání úvěrové smlouvy, postačuje, aby si spotřebitel dobu trvání smlouvy vypočítal nebo ji odvodil jiným způsobem ze smluvních ujednání, například na základě počtu měsíčních splátek nebo data úplného splacení úvěru?

2. Musí být čl. 10 odst. 2 písm. c) [směrnice 2008/48] vykládán v tom smyslu, že uvedení v úvěrové smlouvě doby jejího trvání určuje období ‚v průběhu transakce' ve smyslu čl. 3 odst. 1 směrnice [2005/29]?

3. Znamenají výrazy ‚jasně a výstižně' a ‚veškeré předpoklady použité pro výpočet této sazby' v čl. 10 odst. 2 písm. g) [směrnice 2008/48], že tento článek musí být vykládán v tom smyslu, že

– předpoklady použité pro výpočet [RPSN] musí být výslovně uvedeny ve smlouvě jako předpoklady použité pro výpočet RPSN, nebo

– musí spotřebitel sám určit ve smluvních ujednáních příslušné předpoklady pro výpočet RPSN?“

K předběžným otázkám

K první otázce

28 Podstatou první otázky předkládajícího soudu je, zda čl. 10 odst. 2 písm. c) směrnice 2008/48 musí být vykládán v tom smyslu, že úvěrová smlouva musí výslovně uvádět dobu svého trvání, nebo zda s ohledem na toto ustanovení postačuje, že ujednání této smlouvy umožňují spotřebiteli bez obtíží a s jistotou tuto dobu určit.

29 Úvodem je třeba připomenout, že podle uvedeného ustanovení úvěrová smlouva musí jasně a výstižně uvádět dobu svého trvání.

30 Z článku 10 odst. 2 směrnice 2008/48 ve spojení s jejím bodem 31 odůvodnění vyplývá, že požadavek jasně a výstižně uvést v úvěrové smlouvě vypracované na papíře nebo na jiném trvalém nosiči informace uvedené v tomto ustanovení je nezbytný k tomu, aby se spotřebitel mohl seznámit se svými právy a povinnostmi (rozsudek ze dne 9. listopadu 2016, Home Credit Slovakia, C-42/15, EU:C:2016:842, bod 31 a ze dne 9. září 2021, Volkswagen Bank a další, C-33/20, C-155/20 a C-187/20, EU:C:2021:736, bod 70, jakož i citovaná judikatura).

31 Znalost a dobré pochopení informací, které musí povinně obsahovat úvěrová smlouva v souladu s čl. 10 odst. 2 směrnice 2008/48, spotřebitelem jsou nezbytné pro řádné plnění této smlouvy (rozsudek ze dne 9. září 2021, Volkswagen Bank a další, C-33/20, C-155/20 a C-187/20, EU:C:2021:736, bod 71 a citovaná judikatura).

32 Tento požadavek přispívá k dosažení cíle, který směrnice 2008/48 sleduje a který spočívá v oblasti spotřebitelských úvěrů v provedení úplné a nezbytné harmonizace v celé řadě klíčových oblastí, jež je považována za nezbytnou pro zajištění vysoké a rovnocenné úrovně ochrany zájmů všech spotřebitelů v Evropské unii a pro usnadnění vzniku dobře fungujícího vnitřního trhu spotřebitelských úvěrů (rozsudek ze dne 9. listopadu 2016, Home Credit Slovakia, C-42/15, EU:C:2016:842, bod 32 a ze dne 9. září 2021, Volkswagen Bank a další, C-33/20, C-155/20 a C-187/20, EU:C:2021:736, bod 72, jakož i citovaná judikatura).

33 Soudní dvůr se kromě toho konkrétně vyjádřil k rozsahu uvedeného požadavku, pokud jde o uvedení výše, počtu a četnosti plateb v úvěrové smlouvě, které má spotřebitel provést, v souladu s čl. 10 odst. 2 písm. h) této směrnice.

34 V tomto ohledu Soudní dvůr rozhodl, že cílem uvedeného ustanovení je zajistit, aby spotřebitel byl seznámen s datem, ke kterému je každá z plateb, jež má provést, splatná. Jestliže tedy podmínky této smlouvy umožňují spotřebiteli bez obtíží a s jistotou určit data těchto plateb, je tento cíl splněn (rozsudek ze dne 9. listopadu 2016, Home Credit Slovakia, C-42/15, EU:C:2016:842, body 48 a 49).

35 Na základě těchto úvah dospěl Soudní dvůr k závěru, že čl. 10 odst. 2 písm. h) směrnice 2008/48 musí být vykládán v tom smyslu, že není nutné, aby úvěrová smlouva uváděla splatnost každé z plateb, které má spotřebitel provést, s uvedením konkrétního data, pokud podmínky této smlouvy umožňují tomuto spotřebiteli bez obtíží a s jistotou určit data těchto plateb (rozsudek ze dne 9. listopadu 2016, Home Credit Slovakia, C-42/15, EU:C:2016:842, bod 50).

36 V projednávané věci je třeba použít odůvodnění posledně uvedeného rozsudku za účelem výkladu čl. 10 odst. 2 písm. c) směrnice 2008/48.

37 Jak vyplývá z judikatury uvedené v bodech 30 a 31 tohoto rozsudku, skutečnost, že spotřebitel věděl o okamžiku ukončení smlouvy, má zásadní význam pro výkon jeho práv a povinností, jakož i pro řádné plnění této smlouvy.

38 Kromě toho, jak rozhodl Soudní dvůr, splnění smlouvy je přirozeným způsobem zániku smluvních závazků (v tomto smyslu viz rozsudek ze dne 21. prosince 2023, BMW Bank a další, C-38/21, C-47/21 a C-232/21, EU:C:2023:1014, bod 279).

39 Zánik smluvních závazků přitom znamená zánik smlouvy, a určuje tedy dobu jejího trvání.

40 Soudní dvůr rozhodl, že v případě, kdy je úvěrová smlouva zcela splněna, již povinnost poskytnout informace stanovené v čl. 10 odst. 2 směrnice 2008/48 v zásadě není způsobilá dosáhnout cíle sledovaného tímto ustanovením, kterým je umožnit spotřebiteli získat všechny informace nezbytné k řádnému plnění smlouvy, zejména pro výkon jeho práv, mezi něž patří právo odstoupit od smlouvy, takovým způsobem, aby se mohl seznámit s rozsahem svých práv a povinností. Z toho vyplývá, že jakmile byla smlouva zcela splněna, tyto povinnosti již nemají stejnou míru užitečnosti (rozsudek ze dne 21. prosince 2023, BMW Bank a další, C-38/21, C-47/21 a C-232/21, EU:C:2023:1014, bod 277).

41 V projednávané věci smlouva dotčená v původním řízení výslovně neupřesňuje dobu jejího trvání, ale uvádí počet měsíčních splátek, které mají žalobci v původním řízení zaplatit, jakož i datum splatnosti první a poslední z těchto měsíčních splátek.

42 S ohledem na úvahy uvedené v bodech 37 až 40 tohoto rozsudku je třeba konstatovat, že doba trvání takové úvěrové smlouvy, jako je smlouva dotčená v původním řízení, úzce souvisí s úplným splněním závazků každé ze stran této smlouvy, a tedy zejména s uvolněním jistiny úvěru věřitelem a úplným splacením úvěru dlužníkem.

43 Uvedení doby trvání úvěrové smlouvy v souladu s čl. 10 odst. 2 písm. c) směrnice 2008/48 tedy nemusí být nutně provedeno formálním údajem o přesném datu začátku platnosti a ukončení této smlouvy, pokud její ujednání umožňují spotřebiteli bez obtíží a s jistotou určit tuto dobu.

44 Předkládajícímu soudu přísluší zohlednit všechna ujednání obsažená ve smlouvě dotčené v původním řízení, zejména ujednání uvádějící počet měsíčních splátek, které mají být zaplaceny, a datum splatnosti první a poslední měsíční splátky stanovené pro splácení úvěru, jakož i případná další ujednání stanovující závazky stran, aby ověřil, zda všechna tato ujednání umožňují v projednávaném případě spotřebiteli bez obtíží a s jistotou určit dobu trvání této smlouvy.

45 S ohledem na všechny výše uvedené úvahy je třeba na první otázku odpovědět tak, že čl. 10 odst. 2 písm. c) směrnice 2008/48 musí být vykládán v tom smyslu, že úvěrová smlouva nemusí nutně uvádět dobu svého trvání, pokud ujednání této smlouvy umožňují spotřebiteli bez obtíží a s jistotou určit tuto dobu.

K druhé otázce

46 Podstatou druhé otázky předkládajícího soudu je, zda čl. 10 odst. 2 písm. c) směrnice 2008/48 musí být vykládán v tom smyslu, že údaj v úvěrové smlouvě o době jejího trvání určuje dobu „v průběhu“ dotyčné transakce ve smyslu čl. 3 odst. 1 směrnice 2005/29.

47 Úvodem je třeba připomenout, že podle posledně uvedeného ustanovení se směrnice 2005/29 vztahuje na nekalé obchodní praktiky vůči spotřebitelům, jak je stanoveno v článku 5, „před obchodní transakcí týkající se produktu, v jejím průběhu a po ní“.

48 Je třeba dodat, že Soudní dvůr již při výkladu směrnice 2008/48 zohlednil ustanovení směrnice 2005/29 [v tomto smyslu viz rozsudek ze dne 10. června 2021, Ultimo Portfolio Investment (Lucembursko), C-303/20, EU:C:2021:479, body 42 až 45].

49 V projednávané věci je však třeba konstatovat, že žalobci v původním řízení se svou žalobou domáhají zaprvé prohlášení neplatnosti ujednání smlouvy dotčené v původním řízení z důvodu, že porušují ustanovení směrnice 2008/48 a vnitrostátní právní předpisy, které tuto směrnici provádějí, a zadruhé určení, že dotčený úvěr je bezúročný a bez poplatků.

50 Pouhé uvedení v úvěrové smlouvě, že doba jejího trvání patří do období „v průběhu“ dotyčné transakce ve smyslu čl. 3 odst. 1 směrnice 2005/29, přitom nemá *a priori* žádný vliv na výklad čl. 10 odst. 2 písm. c) směrnice 2008/48.

51 Předkládací rozhodnutí ostatně neobsahuje údaj umožňující určit předpoklad, z něhož vychází druhá otázka, a neobjasňuje, z jakých důvodů by odpověď na tuto otázku byla v projednávaném případě nezbytná pro vyřešení sporu ve věci v původním řízení.

52 Za těchto podmínek má druhá otázka hypotetickou povahu, a je tedy nepřípustná.

K třetí otázce

53 Podstatou třetí otázky předkládajícího soudu je, zda čl. 10 odst. 2 písm. g) směrnice 2008/48 musí být vykládán v tom smyslu, že předpoklady použité pro výpočet RPSN musí být výslovně uvedeny v úvěrové smlouvě, nebo zda stačí, aby je spotřebitel mohl sám určit posouzením ujednání této smlouvy.

54 Úvodem je třeba připomenout, že podle tohoto ustanovení úvěrová smlouva jasně a výstižně uvádí RPSN a celkovou částku dlužnou spotřebitelem, které jsou vypočteny v okamžiku uzavření úvěrové smlouvy, přičemž všechny předpoklady použité pro výpočet této sazby musí být rovněž uvedeny.

55 Pokud jde o tyto předpoklady, je třeba uvést, že článek 19 směrnice 2008/48 zaprvé v odstavci 3 stanoví, že výpočet RPSN je založen na předpokladu, že úvěrová smlouva zůstane platná po dohodnutou dobu a věřitel a spotřebitel splní závazky podle podmínek a ve lhůtách stanovených v úvěrové smlouvě. Zadruhé podle odstavce 4 tohoto článku se v případě úvěrových smluv obsahujících ujednání umožňující odchylky od výpůjční úrokové sazby a případné poplatky, které jsou zahrnuty do RPSN, avšak nelze je číselně vyjádřit v době výpočtu, RPSN počítá s využitím předpokladu, že výpůjční úroková sazba a další poplatky zůstanou pevné ve vztahu k původní úrovni a budou se uplatňovat až do konce platnosti úvěrové smlouvy. Zatřetí odstavec 5 uvedeného článku stanoví, že v případě potřeby mohou být při výpočtu RPSN použity dodatečné předpoklady uvedené v příloze I této směrnice. Začtvrté tato příloha upřesňuje v části II písm. a) až j) různé dodatečné předpoklady nezbytné pro výpočet RPSN.

56 Je třeba dodat, že povinnost uvést předpoklady použité pro výpočet RPSN prostřednictvím reprezentativního příkladu je stanovena rovněž v čl. 5 odst. 1 písm. g) a čl. 6 odst. 1 písm. f) směrnice 2008/48 jako požadavek týkající se předsmluvních informací.

57 Uvedení různých předpokladů použitých pro výpočet RPSN v předsmluvní fázi umožňuje naplnit cíl uvedený v čl. 5 odst. 1 směrnice 2008/48, který se týká informací nezbytných ke srovnání různých nabídek, aby spotřebitel mohl rozhodnout se znalostí věci o uzavření úvěrové smlouvy, přičemž toto srovnání musí být možné provést tak, že se zohlední RPSN podle různých dob platnosti nabídek, které má k dispozici (v tomto smyslu viz rozsudek ze dne 16. července 2020, Soho Group, C-686/19, EU:C:2020:582, bod 48).

58 Pokud jde o povinnost uvést tyto různé předpoklady v úvěrové smlouvě v souladu s čl. 10 odst. 2 písm. g) směrnice 2008/48, z judikatury uvedené v bodě 30 tohoto rozsudku vyplývá, že tato povinnost má zajistit, aby se spotřebitel mohl seznámit se svými právy a povinnostmi.

59 Tento údaj musí spotřebiteli umožnit, aby ověřil, zda byla RPSN obchodníkem vypočtena správně, a pokud tomu tak není, aby uplatnil svá práva, zejména právo odstoupit od smlouvy stanovené v článku 14 směrnice 2008/48, přičemž lhůta pro uplatnění tohoto odstoupení se prodlouží v případě porušení požadavků stanovených v článku 10 této směrnice, jakož i dalších práv stanovených ve vnitrostátní právní úpravě jako sankce přijatá v souladu s článkem 23 uvedené směrnice.

60 V tomto ohledu Soudní dvůr rozhodl, že povinnost uvést v úvěrové smlouvě zejména takové údaje, jako je RPSN, uvedená v čl. 10 odst. 2 písm. g) směrnice 2008/48, má zásadní význam (rozsudek ze dne 9. listopadu 2016, Home Credit Slovakia, C-42/15, EU:C:2016:842, bod 70).

61 Na základě této judikatury je třeba konstatovat, že uvedení předpokladů použitých pro výpočet RPSN v úvěrové smlouvě má pro spotřebitele rovněž zásadní význam, a to zejména z důvodů uvedených v bodech 58 a 59 tohoto rozsudku.

62 Vzhledem k tomu, že neuvedení těchto údajů v úvěrové smlouvě může spotřebiteli znemožnit posouzení rozsahu jeho závazků, musí být sankce zániku nároku věřitele na úroky a poplatky stanovená vnitrostátní právní úpravou považována za přiměřenou ve smyslu článku 23 směrnice 2008/48 (v tomto smyslu viz rozsudek ze dne 9. listopadu 2016, Home Credit Slovakia, C-42/15, EU:C:2016:842, bod 71).

63 Vzhledem k tomu, že jak bylo připomenuto v bodě 55 tohoto rozsudku, předpoklady použité pro výpočet RPSN mohou mít komplexní povahu, musí být v úvěrové smlouvě uvedeny jasně, stručně a výstižně, přičemž nestačí pouhá možnost, že je spotřebitel zjistí prostudováním si různých ujednání této smlouvy.

64 S ohledem na všechny výše uvedené úvahy je třeba na třetí otázku odpovědět tak, že čl. 10 odst. 2 písm. g) směrnice 2008/48 musí být vykládán v tom smyslu, že předpoklady použité pro výpočet RPSN musí být výslovně uvedeny v úvěrové smlouvě a v tomto ohledu nestačí, že je spotřebitel může sám zjistit rozborem ujednání této smlouvy.

K nákladům řízení

65 Vzhledem k tomu, že řízení má, pokud jde o účastníky původního řízení, povahu incidenčního řízení ve vztahu ke sporu probíhajícímu před předkládajícím soudem, je k rozhodnutí o nákladech řízení příslušný uvedený soud. Výdaje vzniklé předložením jiných vyjádření Soudnímu dvoru než vyjádření uvedených účastníků řízení se nenahrazují.

Z těchto důvodů Soudní dvůr (sedmý senát) rozhodl takto:

1) Článek 10 odst. 2 písm. c) směrnice Evropského parlamentu a Rady 2008/48/ES ze dne 23. dubna 2008 o smlouvách o spotřebitelském úvěru a o zrušení směrnice Rady 87/102/EHS, ve znění směrnice Komise 2011/90/EU ze dne 14. listopadu 2011,

musí být vykládán v tom smyslu, že

úvěrová smlouva nemusí nutně uvádět dobu svého trvání, pokud ujednání této smlouvy umožňují spotřebiteli bez obtíží a s jistotou tuto dobu určit.

2) Článek 10 odst. 2 písm. g) směrnice 2008/48, ve znění směrnice 2011/90,

musí být vykládán v tom smyslu, že

předpoklady použité pro výpočet roční procentní sazby nákladů (RPSN) musí být výslovně uvedeny v úvěrové smlouvě a v tomto ohledu nestačí, že je spotřebitel může sám zjistit rozborem ujednání této smlouvy.

Podpisy